

EEN CONTRACT VOOR WIJNUITVOER
TE BRUGGE IN 1368

Onder de oorkonden, die door L. Gilliodts van Severen in zijn bekend „Inventaire des Chartes” werden ontleed, komt onder nr. 576 een stuk van 1368 voor, waarvan hij weliswaar een ontleding geeft, doch waarbij hij aantekent dat de tekst ervan ten dele onleesbaar is ¹. Geheel juist is die opmerking niet, want indien het perkament inderdaad van de vocht heeft geleden, toch is de tekst nog te ontcijferen.

Die tekst is het uitgeven waard. Het gaat immers om een private handelsovereenkomst, die om bijzondere doch onbekende redenen in het bezit van de stad is gekomen, en waarvan geen ander zo vroeg voorbeeld uit Brugge bewaard of bekend is. Die overeenkomst werd op 30 October 1368 te Brugge gesloten tussen Jan van Caldham, een Engels koopman van Pickering, een stadje ten Noord-Oosten van York, en Geraard van Wijnendale, een Brugs wijnhandelaar die enkele maanden later, bij de plechtige ontvangst van Filips de Stoute en Margaretha van Male, in Juni 1369, een van de twee leveranciers van Rijnse wijn aan de stad zal zijn ², en daarom als voorname wijnhandelaar mag beschouwd worden.

De overeenkomst gaat ten andere over een partij Rijnse wijn, die aan de Brugse koopman toebehoort. De Engelsman krijgt ze naar zijn land mede, en zal ze daar, voor rekening van beiden, ten voordeligste aan de man brengen. Hij moet zich echter verplichten de helft van de partij over te nemen, wat hij ook doet, doch daar hij op dat ogenblik blijkbaar niet over contanten beschikt, doet hij cessie van zijn recht op de prijs van enkele stukken laken, die Jan Utenhove, vermoedelijk een Brugs koopman, voor hem moet verkopen.

Het verloop van de zaak is verder onbekend, en ten andere zonder betekenis. De overeenkomst is vooral belangwekkend,

¹ L. GILLIODTS VAN SEVEREN, *Inventaire des Archives de la Ville de Bruges. Inventaire des Chartes*, dl. II (Brugge, 1873), blz. 149, n. 576. — Dezelfde ontleding in : ID., *Cartulaire de l'ancienne Estaple de Bruges*, dl. I (Brugge 1904), blz. 260, n. 336.

² L. GILLIODTS VAN SEVEREN, *Inventaire*, a.w., blz. 172.

omdat zij toelaat de wijze na te gaan, waarop de groothandel in het bloeitijdperk van Brugge gevoerd werd. Het betreft hier inderdaad een geval van internationale handel, of als men het wil, van in- en uitvoer. De handelswaar komt immers uit Duitsland en is voor Engeland bestemd. Merkwaardig is de rol die de Brugse koopman daarbij vervult. De regeling die hij met zijn Engelse partner treft, is de klassieke regeling die de exporthandel in de eerste eeuwen van de heropbloei in de Middeleeuwen heeft gevolgd, en die in de veertiende eeuw nog niet geheel uit de wereldhandel was verdwenen. Zij liet aan de Brugse kooplieden toe een in zekere mate aktieve rol in de wereldhandel te spelen, zonder daarom aan de Vlaamse handel in het algemeen zijn passieve rol te ontnemen. Het spreekt nochtans van zelf dat men uit dit enkel geval geen algemene gevolgtrekkingen mag afleiden, en de overeenkomst tussen van Caldham en van Wijnendale niet zonder meer tot een normaal type van de handelspraktijk te Brugge mag veralgemenen.

Eg. I. STRUBBE.

1368 October 30, Brugge.

Jan van Caldham, koopman van Pickering (Eng.) verbindt zich tegenover Geraard van Wijnendale een partij Rijnse wijn, waarvan hij de helft overneemt, voor gemeenschappelijke rekening in Engeland aan de beste prijs te verkopen. In betaling van zijn helft, draagt hij de opbrengst over van een partij laken, die Jan Utenhove voor hem moet verkopen.

Ceste endenture faite entre Jehan de Caldham, marchand de Pykeringhe en Engleterre, d'une part et Gherard de Wynendale, bourgeois et vintir de Bruges d'autre part, tesmoigne par ce record que les devantditz Jehan et Gherard ont chergiet et mys en une nef autant de vyn rynoys de que la somme monte en argent a septante et wyt livres et douze sols de gros tournois monnoye de Flandres, desquelles vins la une moitié partient audit Jehan de Caldham et l'autre moitié audit Gherard. Et ledit Jehan de Caldham a fait et donné audit Gherard une lettre de obligatoire, seellee de son seal pour le devantdite une moitié desditz vins, parlant de trente et

noef livres et sys sols de gros tournois, a payer audit Gherard ou a son deputé en le nom de luy, a la requeste et volenté del dit Gherard ou de sondit deputé. Et ledit Jehan de Caldham menera ou fera mener les devantdites vins devers Engleterre sus le peril et aventure de la mer, d'eaux ambeteux, vendant toutz lez devantditz vins au mieux qu'il porra a son poir, rendant boine et loyale acompte, et payment faisant audit Gherard de tout l'argent que recheu sera de la moitié desditz vins devant escriptz, come boin et loyal marchant doit faire a autre.

D'autre part est assavoir que Jehan de Caldham dessusdit a laissiet et mys en les mains de Jehan Utenhove noef draps de colour et cynk draps et demy royez pour vendre, lesquelles draps ledit Jehan Utenhove vendera au mieux qu'il porra, deliverant et paiant au devantdit Gherard l'argent venant et recheut des draps devantditz en rabatement de la somme d'argent audit Gherard due par ladicte lettre de obligatoire.

En tesmoigne de verité Jehan et Gherard dessus nomez ces lettres de endentures ont seallees de leurs seals changeablement.

Faites et donnees a Bruges le vingtiesme jour de october l'an de grâce Mil CCC sissante et wyt.

Brugge, Stadsarchief, *Oorkonden*, nr. 576 : Perkament, geschonden door vocht op de linkerhelft, in vorm van chyrograaf, b. 323, h. 120, pl. 4 mm., met bovenaan de niet te ontcijferen onderhelft van devies, en onderaan op de plica, een dubbel staart van perkament, met sporen van rood was. Op de rug : „Accort over Rijnsche wijnen tusschen ... coopliden, 1368" (XIXe E).

WILLEM MOREEL IN DE NIEUWPOORTSE STADSREKENING VAN 1502

In de Nieuwpoortse stadsrekening van het jaar 1502 vinden we in de rubriek van de dagvaarten, evenals in die gewijd aan de uitgaven voor het opmaken van akten, verschillende posten in verband met een proces, waarin de stad Nieuwpoort vóór het Parlement van Rouaan in Normandië gewikkeld was.